

רשומות

הצעות חוק

18 באוקטובר 1982

1599

א' בתשרי התשמ"ג

עמוד

4	חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 49), התשמ"ג-1982
7	חוק חונת הביטוח (תיקון), התשמ"ג-1982

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 49), התשמ"ג-1982

1. תיקון סעיף 127א בסעיף 127א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968: (להלן — החוק העיקרי), בהגדרת "עולה", במקום "עברה שנה" יבוא "עברו שנתיים".
2. תיקון סעיף 127ב(ב) לחוק העיקרי, במקום "השנה" יבוא "תקופת השנתיים".
3. תיקון סעיף 127ד(א) לחוק העיקרי —
  - (1) בפסקה (1), במקום "בעד 100" יבוא "בעד 75";
  - (2) בפסקה (2), בסופה יבוא:

"היה הזכאי עולה, דיו ששולמו דמי ביטוח אבטלה בעד 125 ימי עבודה תוך 540 הימים האמורים."
4. תיקון סעיף 127ח(א) לחוק העיקרי, במקום "שלושים הימים" יבוא "ששים הימים".

דברי הסבר

העליה, רשאי לקבוע בתקנות, לגבי עולה המועסק בסוג עבודה פלוני, מספר אחר של ימי עבודה כתקופת אכשרה ובלבד שמספר זה לא יעלה על 150;

(2) 270 ימים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה, תוך 540 הימים שקדמו לתאריך הקובע; היה הזכאי שכיר יום, דיו ששולמו דמי ביטוח אבטלה בעד 225 ימי עבודה תוך 540 הימים האמורים.

מוצע לקצר את תקופת האכשרה של עולה לענין דמי אבטלה כך שתעמוד על 75 ימים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה מתוך 360 הימים שקדמו לתקופת האבטלה, או על 125 ימים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה מתוך 540 ימים שקדמו לתקופת האבטלה.

סעיף 4 סעיף 127ח לחוק העיקרי קובע לאמור:

"סיונים לזכאות"

127ח. (א) מי שהפסיק את עבודתו מרצונו, בלי שהיתה הצדקה לכך, לא יהיה זכאי לדמי אבטלה בעד שלושים הימים הראשונים מיום הפסקת העבודה.

השר רשאי לקבוע בתקנות מה ייחשב כהצדקה לענין סעיף קטן זה.

(ב) מי שלשכת העבודה הציעה לו עבודה מתאימה והוא סירב לקבלה, למעט סירוב כאמור

סעיפים לפי סעיף 127א לחוק העיקרי "עולה" 1 ו-2 לענין פרק ביטוח אבטלה הוא מי שטרם עברה שנה מיום כניסתו לישראל. סעיף 127ב מסמיך את השר להתקין תקנות בדבר חישוב השנה האמורה.

לאור מצב התעסוקה במשק, ועל מנת להקל על עולים חדשים מובטלים, מוצע להאריך את התקופה משנה לשנתיים, כך שבמשך שנתיים מיום כניסתו לישראל ייחשב אדם כעולה, ויהנה מהקלה של תקופת אכשרה מקוצרת שהיא תנאי לקבלת דמי אבטלה, כאמור בסעיף 127ד לחוק.

סעיף 3 סעיף 127ד(א) לחוק העיקרי קובע לאמור:

"(א) לענין סימן זה, תקופת האכשרה לגבי תקופת אבטלה פלונית היא אחת מאלה:

- (1) 180 ימים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה, תוך 360 הימים בתכוף לראשון לחודש שבו התחילה תקופת האבטלה (להלן — התאריך הקובע); היה שכרו של הזכאי מחושב על בסיס יומי (להלן בפרק זה — שכיר יום), דיו ששולמו דמי ביטוח אבטלה בעד 150 ימי עבודה תוך 360 הימים האמורים; היה הזכאי עולה, דיו ששולמו דמי ביטוח אבטלה בעד 100 ימי עבודה תוך 360 הימים האמורים.
- אולם השר, לאחר התייעצות בשר לקליטת

1 ס"ה התשכ"ח, עמ' 108; התשל"ב, עמ' 78; התשמ"ב, עמ' 202.

5. אחרי סעיף 127 לחוק העיקרי יבוא :

הוספת סעיף
127יא

127יא. על אף האמור בסעיף 127, דמי האבטלה ליום לחייל כאמור בסעיף 127ג(ב) (2) לא יעלו על החלק ה-25 מסכום השווה ל-80% משכר המינימום או מהכנסת המינימום, כפי שנקבעו בהסכם קיבוצי כמשמעותו בסעיף 1 לחוק ההסכמים הקיבוציים, התשי"ז-1957, או בהסדר קיבוצי.

"חשוב דמי
אבטלה לחייל
שעבד פחות
מחודש

6. בסעיף 127ג לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ב) יבוא :

תיקון סעיף 127ג

"(ב) (1) השכר היומי הממוצע לגבי חייל יחושב לפי השכר שממנו מגיעים דמי ביטוח אבטלה בתקופת השנה שקדמה לתאריך הקובע ;
(2) עבד החייל תוך השנה האמורה פחות מחודש ימים, יחושב השכר היומי הממוצע לגביו לפי מחצית השכר הממוצע."

7. בסעיף 127ד(ב) לחוק העיקרי, בסופו יבוא :

תיקון סעיף 127ד

"וכן לקבוע בתקנות הוראות מיוחדות בדבר הזכאות לדמי אבטלה, שיעורם ותשלומם בפרק הזמן שבו הוארכה התקופה כאמור, הכל לגבי כלל המובטלים או לגבי סוגים מהם."

דברי הסבר

לשתי פסקאות גפרדות. הדבר געשה על מנת להקל על איזכורי סוגי החיילים שבהם דן הסעיף.

סעיף 7 סעיף 127ד לחוק העיקרי קובע לאמור:

"תקופה מקסימלית לדמי אבטלה

127ד. (א) לא ישולמו דמי אבטלה למובטל בחודש פלוני אם קיבל דמי אבטלה בעד מספר ימים באותו חודש ובאחד עשר החודשים שקדמו בתכוף לאותו חודש, כלהלן:

(1) 175 אם מלאו לו ארבעים וחמש שנים או שישנם שלושה תלויים בו כמשמעותם בסעיף 17;

(2) 138 — בכל מקרה אחר.

(ב) השר רשאי, לאחר התייעצות בשר האוצר, להורות בתקנות על הארכת התקופות הנקובות בפסקאות (1) ו-(2) לסעיף קטן (א) בעתות של אבטלה ממושכת או כללית בכל שטח המדינה או באזור מסוים."

מוצע להסמיך את השר, לאחר התייעצות בשר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, לקבוע בתקנות גם תנאים, סייגים והוראות מיוחדות לענין תנאי הזכאות לדמי האבטלה ושיעורם בתקופות שהוארכו. הדבר יאפשר להתחשב בסוגים שונים של מובטלים במקום האחידות שנקבעה בחוק הקיים.

בסעיף 37ג(ג) לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957, לא יהיה זכאי לדמי אבטלה בעד שלושים הימים הראשונים מיום הסירוב, בכל פעם שסירב כאמור."

מוצע להאריך את התקופה של שלושים הימים הנזכרים בסעיף ולהעמידה על ששים ימים.

סעיפים להייל משוחרר, עד תום שנה מיום שחרורו, 5 ו-6 משתלמים דמי אבטלה בשיעור 80% ממחצית השכר הממוצע כמשמעותו בחוק, דהיינו בשיעור 40% מהשכר הממוצע.

סכום זה לעתים עולה על שכר המינימום הרווח במשק, מאחר שההכנסה משכר העבודה יכולה להיות נמוכה מסכום דמי האבטלה המשתלמים לפי החוק, אין לראות בעבודה שבעדה משתלם שכר כאמור עבודה מתאימה לענין זכאות לדמי אבטלה.

מוצע לקבוע כי דמי האבטלה שישולמו לחייל משוחרר, שעבד פחות מחודש בשנה שקדמה להיותו מובטל, לא יעלו על 80% משכר המינימום.

ההוראה המוצעת לא תחול על חייל משוחרר הזכאי לדמי אבטלה ושנשלח להכשרה מקצועית על-ידי שירות התעסוקה; לחייל כאמור ישולמו דמי אבטלה בשיעור הקיים, דהיינו 40% מהשכר הממוצע.

התיקון המוצע בסעיף 6 חוזר על ההוראות הקיימות בסעיף 127ג(ב) לחוק העיקרי, אך מפצל אותן

2 ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

8. במקום סעיף 127 לחוק העיקרי יבוא:

"דמי אבטלה
למי שנמצא
בהכשרה
מקצועית

127טז. (א) זכאי שנשלח להכשרה מקצועית ישולמו לו בעד כל תקופת ההכשרה דמי אבטלה בסכום השווה להפרש שבין התשלומים הניתנים לו בהכשרה המקצועית לבין מלוא דמי האבטלה שהיה זכאי להם אילו היה מובטל.

(2) השר רשאי לקבוע בתקנות סוגים של הכשרה מקצועית שבהם לא יהא בתשלומים הניתנים בהכשרה המקצועית עית כדי להשפיע על הזכויות למלוא דמי האבטלה, והכל לפי מבחנים וסייגים שנקבעו.

(ב) השר רשאי לקבוע בתקנות תנאים לתשלום דמי אבטלה לפי סעיף זה.

(ג) הוראות סעיפים 127יא, 127יד ו-127טז לא יחולו על מי שמקבל דמי אבטלה לפי סעיף זה."

9. אחרי סעיף 127 לחוק העיקרי יבוא:

"דמי אבטלה
למקבל קיצבת
פרישה

127טז.1. (א) הזכאי לדמי אבטלה ובעד אותו זמן יש לו הכנסה מקיצבה עקב פרישה מהעבודה — לא יעלו דמי האבטלה המשתלמים לו לפי פרק זה, בעד כל יום של אבטלה, על השיעור השווה להפרש בין שכרו היומי הממוצע לפי סעיף 127יג לבין הכנסתו היומית מהקיצבה האמורה.

דברי הסבר

סעיף 8 סעיף 127 לחוק העיקרי אומר:

"דמי אבטלה בתקופת ההכשרה מקצועית

127טז. זכאי שנשלח להכשרה מקצועית, ישולמו לו בעד כל תקופת ההכשרה המקצועית דמי אבטלה בסכום השווה להפרש בין התשלומים הניתנים לו בהכשרה המקצועית לבין מלוא דמי האבטלה שהיה זכאי להם אילו היה מובטל, אך לא יחולו עליו הוראות סעיפים 127יד ו-127טז; שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות תנאים לתשלום דמי אבטלה לפי סעיף זה."

כדי לעודד מובטלים לצאת להכשרה מקצועית במקצועות הדרושים למשק כפי שיקבע שר העבודה והרווחה בתקנות, מוצע לשלם דמי אבטלה מלאים למשתתפים בסוגים אלה של הכשרה מקצועית ללא קיזוז התשלומים הניתנים להם בהכשרה המקצועית, והכל לפי מבחנים וסייגים שייקבעו בתקנות.

סעיפים 9 ו-10 לקבל עבודה, שאינה נחשבת "עבודה מתאימה" לענין סעיף 127(א) ו-127 לחוק העיקרי, שהוצעה לו על-ידי שירות התעסוקה, יהיה זכאי, כל עוד הוא עובד בעבודה זו, לדמי אבטלה בעד כל יום שבו עבד בשיעור שלא יפחת מההפרש שבין הכנסתו

היומית הממוצעת מהעבודה לבין 75% משכרו היומי הממוצע שלפיו חושבו דמי האבטלה כאמור בסעיף 127יג לחוק.

הוראות סעיף 143א לחוק העיקרי הדנות בניכוי הכנסות מדמי אבטלה, יותאמו לתיקון המוצע ויועברו לפרק 11 לחוק העיקרי שעניינו ביטוח אבטלה.

להלן נוסח הסעיפים שבהם מדובר:

"127. (א) רואים אדם כמובטל אם הוא רשום בלשכת העבודה כמחוסר עבודה לפי תנאים שקבע השר בתקנות והוא מוכן ומסוגל לעבודה במקצועו או בכל עבודה אחרת המתאימה לו (לשני אלה ייקרא להלן — עבודה מתאימה) ולשכת העבודה לא הציעה לו עבודה כאמור."

"עבודה מתאימה

127. (א) לענין סעיף 127 ו-127 רואים עבודה מוצעת כעבודה מתאימה לאדם פלוני אם נתמלאו בו כל אלה:

(1) העבודה היא מסוג העבודה העיקרית שבה עבד תוך שלוש השנים שקדמו בתכוף לתאריך הקובע, או עבודה אחרת התואמת את הכשרתו המקצועית, רמת השכלתו, מצב בריאותו וכשרו הגופני;

(ב) השר יקבע בתקנות דרכי הישוב ההכנסה היומית כאמור בסעיף קטן (א).

127טו2. (א) הזכאי לדמי אבטלה ובעד אותו זמן יש לו הכנסה מעבודה או ממשלח יד, תנוכה ההכנסה הממוצעת היומית מהעבודה או ממשלח היד מדמי האבטלה המגיעים לו ליום.

דמי אבטלה למי שיש לו הכנסה מעבודה או ממשלח יד

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), זכאי לדמי אבטלה העובד בעבודה שהציע לו שירות התעסוקה ושאונה עבודה מתאימה לפי סעיף 127, לא יפחתו דמי האבטלה ליום מההפרש שבין ההכנסה הממוצעת היומית מהעבודה לבין סכום השווה ל-75% מהשכר היומי הממוצע ששימש בסיס לחישוב דמי האבטלה.

ביטול סעיף 143א

10. סעיף 143א לחוק העיקרי — בטל.

ד ב ר י ה ס כ ר

"עכויים מדמי אבטלה 143א. (א) הזכאי לדמי אבטלה ובעד אותו זמן יש לו הכנסה מקיצבה עקב פרישתו מהעבודה — לא יעלו דמי האבטלה המשתלמים לו לפי פרק 11 בעד כל יום של אבטלה על השיעור השווה להפרש בין שכרו היומי הממוצע לפי סעיף 127 לבין ההכנסה האמורה. (ב) הזכאי לדמי אבטלה ובעד אותו זמן יש לו הכנסה מעבודה או מעיסוק במשלח יד — תנוכה הכנסה זו מדמי האבטלה המשתלמים לפי פרק 11. (ג) השר יקבע בתקנות דרכי הישוב ההכנסה היומית כאמור בסעיף קטן (א)."

(2) השכר בעבודה המוצעת שווה לפחות לדמי האבטלה שהיו מגיעים לו אילו היה זכאי להם;

(3) העבודה המוצעת אינה מחייבת שינוי במקום מגוריו.

(ב) לענין סעיף 127(ב) רואים הכשרה מקצועית כעבודה מתאימה לאדם פלוני אם היא תואמת את רמת השכלתו, מצב בריאותו וכשרת הגופני, ואם אינה מחייבת שינוי במקום מגוריו.

(ג) השר רשאי לקבוע בתקנות באילו נסיבות ותנאים ייחשבו עבודה או הכשרה מקצועית כמחייבות שינוי במקום המגורים.

חוק חוזה הביטוח (תיקון), התשמ"ג—1982

1. בסעיף 2 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א—1981¹ (להלן — החוק העיקרי), בסעיף קטן (ב), במקום "לפי סעיף 8 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשי"א—1951" יבוא "לפי סעיף 16 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א—1981², או כפי שהוגשו או שהותרו, לפי הענין, לפי סעיף 40 לחוק האמור."

ד ב ר י ה ס כ ר

התשי"א—1951. "סעיף 8 האמור קבע כי "כל מבטח חייב להגיש למפקח... פירוט מלא של תעריפי הביטוח, דמי הרישום ותשלומים אחרים שהוא גובה ממבוטחים, תנאי הביטוח, וכן טפסים של כל דברי הדפוס שהוציא או הפיץ בישראל..." וכן "כל מבטח

סעיף 1 סעיף 2 (ב) לחוק העיקרי קובע כי "כל עוד לא נמסרה הפוליסה לידי המבוטח יראו כמוסכמים בין הצדדים את התנאים הנהוגים באותו סוג ביטוח אצל אותו מבטח, כפי שהוגשו למפקח על הביטוח לפי סעיף 8 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח,

1 ס"ח התשמ"א, עמ' 94.
2 ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

(1) בסעיף קטן (א), במקום "מיום מסירת התביעה" יבוא "מיום קרות מקרה הביטוח" ובמקום "מהיום האמור" יבוא "מיום מסירת התביעה";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) הוראת סעיף קטן (א) לא תחול על תגמולי ביטוח המשולמים במטבע חוץ או במטבע ישראלי המחושב לפי ערכו של מטבע חוץ; על תגמולי ביטוח כאמור תתווסף, מתום 30 ימים מיום מסירת התביעה, ריבית בשיעור שמשלם בנק ישראל לתאגידים בנקאיים על כספי פקדונות, באותו מטבע, שהם מפקידים אצלו לתקופה של שלושה חדשים מכספי פקדונות תושב כמשמעותם בהיתר הפיקוח על המטבע, התשל"ח—1978³; שילם בנק ישראל בתקופה שמתום 30 הימים האמורים עד ליום התשלום בפועל שיעורים שונים של ריבית כאמור, תחושב הריבית המשולמת כך שלגבי כל תקופה של שלושה חדשים יחול שיעור הריבית ששילם בנק ישראל כאמור ביום הראשון של אותה תקופה."

דברי הסבר

זהו המורחבות שבסעיפים האמורים יחולו לענין סעיף 2(ב) לחוק העיקרי.

סעיף 2 לפסקה (1): סעיף 28(א) לחוק העיקרי קובע לאמור: "על תגמולי הביטוח יתווספו הפרשי הצמדה כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצי מדה, התשכ"א—1961, מיום מסירת התביעה, וריבית בשיעור של 3% לשנה מתום 30 ימים מהיום האמור; אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לפי החוק האמור."

מטרתה של הוראה זו להמריץ את המבוטח להגיש את תביעתו מוקדם ככל האפשר ואת המבטח לשלם את תגמולי הביטוח סמוך לאחר הגשת התביעה, וכן למנוע הפסד מהמבוטח עקב ירידת ערך הכסף כשהתש- לום מבוצע באיחור.

מתברר שההוראה שהפרשי הצמדה ישולמו מיום מסירת התביעה בלבד עלולה בתנאי אינפלציה לגרום נזק משמעותי למבוטח, משום שירידת ערך הכסף בתקופה שמיום קרות מקרה הביטוח עד ליום מסירת התביעה אינה נלקחת כלל בחשבון, ואילו המבוטח, במקרים רבים, אינו יכול להגיש את התביעה מסיבות שאינן תלויות בו. מוצע, איפוא, שההצמדה תחושב מיום קרות מקרה הביטוח ואילו הריבית בשיעור 3% תשולם, כמקודם, מתום 30 ימים מיום מסירת התביעה למבטח.

לפסקה (2): כאשר תגמולי הביטוח משולמים במטבע חוץ, יש בכך כדי לשמור על ערכם הריאלי

חייב להגיש למפקח, תוך שלושים יום מיום שחל שינוי באחד הענינים האמורים בסעיף זה, הודעה המפרטת מה טיבו של השינוי."

חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשי"א—1951, הוחלף בשנת התשמ"א, לאחר שנתקבל חוק חוזה הביטוח. הוראות סעיף 8 הנ"ל הורחבו ונכללו בסעיפים 16 ו-40 של חוק הפיקוח על עסקי ביטוח החדש.

בסעיף 16 נאמר כי בקשה לרשיון מבטח תכלול, בין היתר, את הנתונים הבאים:

"(2) פירוט תכניות הביטוח ותנאי הביטוח המוצעים;

(3) פירוט תעריפי הביטוח המוצעים והתש- לומים האחרים שייגבו מן המבוטחים;

(4) דוגמאות של פוליסות, של טפסי הצעת ביי- טוח ושל טפסים אחרים שהמבקש ישתמש בהם;"

בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) לסעיף 40 נאמר:

"(א) מבטח המבקש להגהיג תכנית ביטוח שפרטיה לא הוגשו למפקח לפי סעיף 16 או לשנות את תנאי הביטוח או את דמי הביטוח והתשלומים האחרים שפרטים עליהם הוגשו למפקח כאמור, יגיש למפקח הודעה על כך 10 ימים לפני שיתחיל השינוי.

(ב) בענפי ביטוח שקבע שר האוצר בצו לענין זה לא ינהיג מבטח תכנית או שינוי כאמור בסעיף קטן (א) אלא אם התיר זאת המפקח."

מוצע, איפוא, להבהיר שהן ההוראות המחליפות

3 ק"ת התשל"ח, עמ' 1006.

3. בסעיף 56 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), במקום "סכום הביטוח ישתנה" יבוא "סכום הביטוח — למעט סכום ביטוח הנקוב במטבע חוץ או במטבע ישראלי הצמוד למטבע חוץ — ישתנה".

4. בסעיף 59 לחוק העיקרי —

(1) בסעיף קטן (ג), הסיפה המתחילה במלים "והם נושאים" — תימחק;

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) המבטחים ישאו בנטל החיוב בינם לבין עצמם לפי היחס שבין סכומי הביטוח."

5. בסעיף 64 לחוק העיקרי, במקום "59" יבוא "59(א) עד (ג)" ובמקום "ו-61" יבוא "61 ו-62".

דברי הסבר

האמור, מוצע לאפשר לצדדים להסכים על שמירת ערכו הריאלי של סכום הביטוח גם על ידי הצמדתו לערכו של מטבע חוץ.

סעיף 4 (ג) לחוק העיקרי קובע לאמור: "בביטוח כפל אחראים המבטחים כלפי המבוטח יחד ולחוד לגבי סכום הביטוח החופף, והם נושאים בנטל החיוב בינם לבין עצמם לפי היחס שבין סכומי הביטוח."

סעיף 59 כולו נכלל ברשימת הסעיפים הנזכרים בסעיף 64 לחוק, הקובע שאין להתנות עליהם אלא לטובת המבוטח או המוטב.

מאחר שהיחסים בין המבטחים לבין עצמם אינם ענין לחוזה שבין המבטח למבוטח, אין מקום לקביעה שעל ענין זה לא ניתן להתנות.

מוצע, איפוא, לפצל את האמור בסעיף קטן (ג) ולהעביר את התוראה לענין היחסים בין המבטחים לסעיף קטן נפרד, אשר יוצא ממסגרת סעיף 64 האמור (לענין תיקון סעיף 64 — ראה סעיף 5 להצעה זו).

סעיף 5 (ג) לחוק העיקרי אומר: "שייכים להתניה"

64. הוראות סעיפים 56, 57, 59 ו-61 — אין להתנות עליהן אלא לטובת המבוטח או המוטב."

התיקון המתייחס להוצאת סעיף 59 מכאן מוצע בעקבות תיקון סעיף 59 עצמו (בסעיף 4 להצעה זו).

אשר להוספת סעיף 62: סעיף זה ענינו זכות התחרות לוח והוא קובע לאמור: "תחלוף"

62. (א) היתה למבוטח בשל מקרה הביטוח גם זכות פיצוי או שיפוי כלפי אדם שלישי, שלא

ואין צורך בתוספת הצמדה; עם זאת, יש צורך באמצעי נוסף אשר ימריץ את המבטח לשלם בהקדם. מוצע איפוא להבהיר כי על תגמולים המשולמים במטבע חוץ לא יווספו הפרשי הצמדה ואילו לענין הריבית מוצע לקבוע כי מיום תום 30 ימים מיום מסירת התביעה ישלם המבטח תוספת ריבית ששיעורה יהיה כשיעור הריבית שמשלם בנק ישראל לבנקים על פקדונות פתוחים שהם מפקידים אצלו לתקופת של שלושה חדשים.

יצוין כי את שיעורי הריבית האמורים ניתן לברר בבנק ישראל.

סעיף 3 על מנת להבטיח שהסכום המשולם למוטב כפיצוי על נזק שנגרם לו יהיה בעל ערך ריאלי, נקבע בסעיף 56 לחוק כי הסכום שנתחייב בו המבטח בחוזה ישתנה בהתאם לשינויים במדד המחירים לצרכן או במדד אחר המתפרסם בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הוראה זו אינה מאפשרת לשמור על ערכו הריאלי של סכום הביטוח על ידי נקיבתו במטבע חוץ או במטבע ישראלי הצמוד למטבע חוץ, משום ששער מטבע החוץ איננו בבחינת מדד וממילא אין הוא מתפרסם בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הוראת סעיף 64 לחוק העיקרי, המאפשרת התניה על סעיף 56 לטובת המבוטח או המוטב, איננה פותרת את הבעיה, משום שגם במטבעות זרים ישנם פחותים ובדיעבד אפשר שיתברר כי בעת קרות מקרה הביטוח היה ערכו של סכום ביטוח שנקב במטבע חוץ פחות מערכו של סכום שהוצמד למדד. מצב זה אפשר שלא ניתן היה לחזותו מראש בעת כריתת חוזה הביטוח, ואילו המבוטח יוכל לטעון כי למעשה ההתניה על סעיף 56 לא היתה לטובתו ועל כן יש לראותה כבטלה.

מאחר שבמציאות רבים המבוטחים המעוניינים שסכום הביטוח יהיה נקוב במטבע זר, על אף הסיכון

תיקון סעיף 67 6. בסעיף 67 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "ואין להתנות עליהן, למעט על הוראת סעיף 59(ד), אלא לטובת המבוטח או הצד השלישי".

תיקון סעיף 72 7. בסעיף 72 לחוק העיקרי, ברישעה של סעיף קטן (א), אחרי "הוראות חוק זה" יבוא "למעט סעיף 62".

תחילה 8. תחילתו של סעיף 7 מיום תחילת החוק העיקרי.

דברי הסבר

סעיף 6 סעיף 67 לחוק העיקרי מורה לאמור: "על ביטוח אחריות יחולו הוראות סעיפים 56, 59, 61 ו-62, בשינויים המהוייבים".

הסעיפים הנזכרים בסעיף 67 נכללים בפרק על "ביטוח נכסים" וענינם היקף החבות והרחבתו, ביטוח כפל והקטנת הנזק. לגבי סעיפים אלה קובע סעיף 64 לחוק כי אין להתנות עליהם אלא לטובת המבוטח או המוטב. כשהם הוחלו גם על "ביטוח אחריות", ההנחה היתה שבתחולה נכלל גם האיסור על ההתניה. עתה התעורר ספק אם אמנם משיג הנוסח הנוכחי את מטרת המחוקק בשלמותה. למען הסר ספק זה מוצע לציין במפורש כי גם לענין ביטוח אחריות אין להתנות על הסעיפים האמורים.

סעיפים 7 ו-8 סעיף 74 לחוק העיקרי ביטל, בין היתר, את חוק הביטוח העותמאני משנת 1323 (1904). סעיף 17 לחוק העותמאני שבטל קבע את זכות התחלופה של המבטח, דהיינו, ש"עם תשלום הפייצויים למבוטח, עוברת זכות התביעה מהאחראי על גרימת הנזק מהמבוטח למבטח ופוקעת זכות המבוטח לתבוע פיצויים מהאחראי על גרימת הנזק". הוראות סעיף 17 האמור נכללו, אמנם, בסעיף 62 של החוק העיקרי, אולם לפי סעיף 71 החוק העיקרי איננו חל על ביטוח משנה, ביטוח ימי וביטוח אוויר.

מוצע, על כן, להשלים את החסר על ידי החלת סעיף 62 של החוק העיקרי על אותם הביטוחים שיתר הוראות החוק אינן חלות עליהם. כמו כן מוצע שתחילתו של סעיף זה תהיה ביום תחילת החוק העיקרי, וזאת כדי שמבטח ששילם למוטב תגמולי ביטוח בתקופה שזמאן תחילת החוק העיקרי ועד תחילת חוק זה, יהיה זכאי לפיצוי או לשיפוי כלפי האדם השלישי.

מכות הוזה ביטוח, עוברת זכות זו למבטח מששילם למוטב תגמולי ביטוח וכשיעור התגמולים ששילם.

(ב) המבטח אינו רשאי להשתמש בזכות שעברה אליו לפי סעיף זה באופן שיפגע בזכותו של המבוטח לגבות מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי מעל לתגמולים שקיבל מהמבטח.

(ג) קיבל המבוטח מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי שהיה מגיע למבטח לפי סעיף זה, עליו להעבירו למבטח; עשה פשרה, ויתור או פעולה אחרת הפוגעת בזכות שעברה למבטח, עליו לפצותו בשל כך.

(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו אם מקרה הביטוח נגרם שלא בכוונה בידי אדם שמבוטח סביר לא היה תובע ממנו פיצוי או שיפוי, מחמת קרבת משפחה או יחס של מעביד ועובד שביניהם.

סעיף זה לא נכלל בשעתו בסעיף 64 לחוק, הקובע מהם הסעיפים בפרק ד' לחוק שעל הוראותיהם אין להתנות, מתוך הנחה שמאחר שמטרתו של הסעיף היא הקניית זכויות למבטח, ממילא אין לו ענין להתנות עליו ועל כן הכללתו בסעיף 64 מיותרת. מתברר שההנחה האמורה היתה מוטעית משום שבסעיף זה נכללות גם הוראות שהן לטובת המבוטח, ולמבטח יש אינטרס ברור להתנות עליתן. לדוגמה, הוראות שזכותו של המבוטח לפיצוי כלפי אדם שלישי העוברת למבטח שיעורה מוגבל לשיעור התגמולים ששילם המבטח למבוטח.

מוצע, איפוא, לכלול גם את סעיף 62 בין הסעיפים שאין להתנות עליהם אלא לטובת המבוטח או המוטב.